

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ
คุณหญิงร่ว เกษตรหิรัญรักษ์
ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔

018009

018009

018009

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

คุณหญิงร่ว เกษตรหิรัญรักษ์

ณ สโมสรหลวงวัดเทพศิรินทราวาส

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔

นพ.นิคม มีอินทร์
Nikom M. (ว.16351)

018009

คำนำ

เนื่องในงานฉาบฉวยคุณหญิงร่ว เกษตรหิรัญรักษ์ กำหนดงานวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ณ สโมสรหลวงวัดเทพศิรินทราวาส นางอุบล หุวะนันทน์ ได้เป็นผู้แทนเจ้าภาพมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ขออนุญาตจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง นิราศสุพรรณ ด้านนวนของนายมี เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานนี้ กรมศิลปากรอนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ดังประสงค์

นิราศสุพรรณ เป็นด้านนวนของนายมี เพราะมีโคลงกระทู้บอกไว้ตอนท้ายว่า “เล่มขนิมแต่งถวาย” และเมื่อคิดเทียบศักราชเท่าที่ปรากฏอยู่ในตอนต้นของนิราศ ก็จะได้ความว่าแต่งเมื่อราว พ.ศ. ๒๓๘๓ คือในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่นายมีแต่งนิราศสุพรรณนั้น มีบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นพรหมสัณพัตร์ นายอากรเมืองสุพรรณบุรี ได้เดินทางไปเก็บอากรที่เมืองสุพรรณ จึงแต่งนิราศในคราวนั้น นอกจากจะแต่งเรื่องนิราศสุพรรณนั้น ยังมีหลักฐานพอเชื่อถือได้ว่า นายมีแต่งหนังสือพระสุบินกานิราศพระแท่นดงรัง นิราศถลาง นิราศเคียน และเพลงยาวดรรชนีพระเกียรติ รัชกาลที่ ๓ นายมีเคยเป็นศิษย์ของสุนทรภู่ จึงแต่งนิราศได้ดีมาก ถึงกับมีผู้เข้าใจผิดคิดว่านิราศบางเรื่องของนายมี เป็นด้านนวนของสุนทรภู่ก็มี

นิราศสุพรรณด้านนวนนี้ กรมศิลปากรได้ให้พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ ครึ่งหนึ่ง แต่ตอนต้นๆ ความขาดอยู่วรรคหนึ่งในครึ่งนั้น ยังหาฉบับอื่นเทียบเคียงมิได้ ต่อมาได้หาฉบับซึ่งเป็นหนังสือเก่าสอบและเติมลงได้แล้ว และได้แก้อยู่ที่ขังสมุดข่อยบางแห่งด้วย ได้ให้จัดพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง และการพิมพ์ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๓

มท.นิคม มีอินทร์
Nikom M. (ว.1635)

กรมศิลปากรขออนุโมทนาคุณศาสตราจารย์กษิณานุปทานที่เจ้าภาพได้
 บำเพ็ญอุทิศแด่ คุณหญิงร่ว เกษตรหิรัญรักษ์ และได้พิมพ์หนังสือแจกเป็น
 วิทยาทาน ขอขอบคุณจึงเป็นพดด้วงจยัดบันดาลให้คุณหญิงร่ว เกษตร-
 หิรัญรักษ์ ผู้ดวงดัดได้ประคับคองคุณมณูญผลในดัมปราคภพ ดมดั่งเจดจำนง
 ของเจ้าภาพทุกประการ เทอญ.

กรมศิลปากร

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔

นิราศสุพรรณ

ปีมะโรงจอศก^(๑) วิตกครัน
ด้วยได้นามตามตราพระราชสีห์
เมื่อวันออกนาวาลีลาจร
เห็นเรือแพแลตลอดตลาดน้ำ
สารพันสินค้าผ้าแพรดวง
มีเครื่องแก้วเครื่องทองของต่างต่าง
ที่หน้าแพแม่น้ำล้นสำเภา
บรรทุกของเมืองไทยไปต่างต่าง
ทั้งเอ็นหนังลูกกระเบาเขานอง
แลเห็นลำก่าปั่นสำคัญคิด
พิเคราะห์รู้แท้แนในใจ
สง่างามนามเทพโกสิน
จินดาจวรรัตนาส่งเมือง
ลำที่สามนามแก้วกลางสมุทร
ลำหนึ่งชื่อราชฤทธิกับวิทยา
กรุงศรีอยุธยาเป็นผาสุก
สารพัดวิวัฒนาพระอาราม

นิราสร้างท่าไกลใจกระสัน
ไปสุพรรณพาราเรียกอากร
ตั้งเป็นที่หมื่นพรหมสมพักศร
ให้อาวุธหวั่นหวาดอนาถทรง
อยู่ประจำแน่นเนื่องทั้งเมืองหลวง
ทั้งโหมค้มวงเหลียนหลินและจินเจา
มาตังวางเรียงรายจะขายเขา
เห็นปลายเสาธงรวิปลิวปลาบตา
ไม้แดงผางสารพัดแก่งจัดหา
เอาไปค้าเมืองจีนกินกำไร
ว่าองค์ชกแซกชวามาแต่ไหน
กำปั่นไทยทอดประทับสำหรับเมือง
คู่กระบิลบัวแก้วเป็นแถวเนื่อง
ย้อมลือเลื่องไปกระทั่งถึงลังกา
เคียงพระพุทธอำนาจพระศาสนา
อุดมเดชเดชาประทานนาม
นิราศทุกซักราบเตียนสนเสียนหนาม
สง่างามพระนครดาวารครัน

บริบูรณ์พูนเกิดประเสริฐศักดิ์
 ประชาราษฎร์เรีงรื่นทุกคืนวัน
 เมื่อแรกเริ่มรักกันกระสันสวาท
 ที่สมหวังตั้งจิตเป็นนิจเนื่อง
 ที่เงินทองดวงดั่งกัณฑ์ตัก
 มีผู้คนบ่าวไพร่ใช้เหมือนวัว
 แต่ตัวเรายากจนทุพพลภาพ
 ได้ร้อยเบี้ยจะประจบให้ครบไฟ
 สงสารตัวเต็มประดาน่าอนาถ
 จะจากแพแลหาทั้งชาวซ้าย
 ถึงตำหนักแพหลวงทรวงระทด
 น้ำตาลลอขอลาพระบารมี
 ครั้นจะเข้าเฝ้าใกล้ใช้ตำแหน่ง
 ไม่เคยเป็นข้าท้าวบ่าวพระยา
 ได้อาศัยในแผ่นดินทำกินคล่อง
 ถ้ามีมากมั่งคั่งตงกระบุง
 จะไปทำสมพักศรอากรตลาด
 ขอพระเดชพระคุณบุญประทั
 รำพันพลางทางนบอภิวาท
 เห็นหน้ามุขสุกสะอาดปราสาททอง
 ดั่งพืมานอำมรินทร์ในถิ่นฟ้า
 เป็นศรีเมืองเลื่องลือระบือไป

เป็นเอกอัครราชย์มหิศวรัย
 เกษมสันต์สาวหนุ่มออกกลุ่มเมือง
 ไม่สมมาดทุกซัดรอมจนผอมเหลือง
 ไม่ผิดเคื่องเจ็ดนายสบายตัว
 ออกระทิกไม่เบาเป็นเจ้าสัว
 ให้ลงหัวลงท้ายสบายใจ
 เขียวทาลาเต็มประดาเลือดตาไหล
 จนเหงื่อไหลลงเป็นน้ำระกำกาย
 แรมนिरสร้างไกลน้ำใจหาย
 ถิ่นผวยพันพาในวารี
 น้อมประนตบนิ้วเหนือเกศี
 บังคมที่เสด็จลงพระคงคา
 ต้องเบี่ยงแบ่งนบชาติตามวาสนา
 เป็นแต่ข้าแผ่นดินเหมือนร้นนง
 มีเงินทองเฟื่องสสิ่งไม่ถึงดุง
 จะทุกดุงเข้าไปกองในท้องพระคลัง
 ถ้าไม่ขาดทุนถวายต่อภายหลัง
 ให้ได้ตั้งดวงจิตที่คิดปอง
 มิใคร่คลาดคลาไกลดูหทัยหมอง
 งามผยองเอี่ยมผ่านภาลัย
 ลอยลงมาบรูฬีจะมีไหน
 ทุกเวียงชัยสรรเสริญเจริญพร

มีพระแก้วมรกตสดสะอาด
 เกลิมกรร่งเรื่องกระเดื่องคอน
 จะรำเรื่องเนื่องไปก็ไม่หมด
 นึกบังคมอยู่ในใจแล้วไคลคลา
 เห็นวังเปล่าเหงาเจียนเชียบสังกัด
 เหมือนเดือนดับลับฟ้าไม่ดาว
 ยังแต่ดวงสุรียาในอากาศ
 ไม่มีเพื่อนส่องผ่านภาลัย
 ได้แต่ดวงดารามาเป็นเพื่อน
 จะพรรณนาว่าไปก็ไม่ดี
 ค่อยเลื่อนล่องเข้าคลองบางกอกน้อย
 ลางคนเล่าเจ้าคารมดุษฎี
 ที่ลางคนได้ระเบียบดูเรียบร้อย
 มีคนซื้ออื้องกะนึ่งไป
 ที่ลางคนมีเพราะชฉ้อ
 ลางลำเมี้ยวแจวหัวฝัวแจวท้าย
 พวกแม่ค้ามิได้ขาดตลาดน้ำ
 ก็รีบเร่งเรือมาในวาริน

ถึงวังหลังเห็นวังสังกัดเจียบ
 เสด็จดับลับลิบเข้านิพนพาน
 มีพระหน่อเจ้านายทั้งหลายมาก
 บ้างทรงทำราชการสำราญรมย์

ประชาราษฎร์ขึ้นชมบังคมสลอน
 สถาพรพูนสวัสดิ์เป็นนัฏรา
 พระเกียรติยศยังมากเหลือปากว่า
 นาวาмаกระทั้งวังบวร
 ว่างสมบัติพิตรอดิศร
 เสด็จจรสู่สวรรคครไล
 ดูโอภาสพื้นภพสบสมัย
 เปลี่ยวพระทัยสุรียาทูกราตรี
 ก็ไม่เหมือนจันทร์ในราศี
 มิใช่ที่จะเปรียบเทียบเปรียบภิปราย
 ดูเรียบร้อยเรือนแพแม่ค้าขาย
 ไม่มีอายอดสุดับผู้ใด
 ไม่มากนักน้อยเจรจาอัชฌาสัย
 ไม่มีใครชังชิงทั้งหญิงชาย
 มั่นทั้งขอทั้งรับเอาฉิบหาย
 ดูสบายตามประสาเขาหากิน
 สุดจะรำเรือแพกระแสสินธุ์
 ยิ่งลับถิ่นที่เคยเสวยบาน
 เย็นเยะเยียบโรยร่านาสงสาร
 ยั่งยืนนานแต่พระนามทั้งสามกรม
 บ้างตกยากเต็มทีก็มีถม
 รับสั่งชมโปรดปรานประทานพร

มีสำเภาเลากาเป็นผาสุก

ขอชมบุญบารมีสุลักร

ถึงวัดทองที่ศนาคูอาวาส

เคยเสด็จมาที่นี้บ่อยครั้ง

ด้วยทรงพระราชศรัทธาอุตสาหะ

สร้างกุศลต่างต่างทุกอย่างไป

เมื่อข้าบาทบรรพชารักษากิจ

ได้เล่าเรียนเพียรภาวนานาน

ครั้นสึกออกจากพระสละวัด

ได้อาศัยในสมเด็จพระนังยา

ท่านชุบเลี้ยงถึงที่มีเบญหวัด

ทูลถามกว่าจะกลับคืนบ้นเดือน

ใช้จะแกล้งเป็นนบจากพระบาท

คิดถึงเบื้องบาทาน้ำตากระเด็น

บรรลึงบางระมาดอนาจิต

เคยจดจำสำคัญไว้มั่นคง

มาเป็นเพื่อนเจ้าบ่าวราวชั้นหมาก

เพราะผู้หญิงตลิ่งชันขยันดี

ที่บางกอกกินหมอยู่ไม่ได้

ออกชื่อเพื่อนแต่ในใจอย่าไ้อจาม

มาถึงวัดไ้เตี้ยละเหี้ยละห้อย

ไม่ก่งคอชันฟังเล่นบ้างเลย

บรรเทาทุกข์ห้ามแห่นั่นสลอน

แล้วเลยจรจากมาพ้นหน้าวัง

คิดถึงบาทบพิตรเหมือนจิตหวัง

ทั้งเรือดงเรือกันเป็นหล่นไป

ถวายพระกรฐินทิพโกไสย

ตั้งพระทัยหมายประโยชน์โพธิญาณ

ที่สถิตเชตุพนวิมลสถาน

รับประทานนิจกัตเป็นอัครา

เป็นภุชงค์ล้าบากยากหนักหนา

ทรงเมตตาโปรดปรานที่บ้านเรือน

ไม่เคืองขัดหาพระทัยที่ไหนเหมือน

มิได้เยียนเยี่ยมเฝ้าทุกเข้าเย็น

จันนี้ราศไปด้วยการรำคาญเชิญ

ต้องจำเป็นจำคลาดพระบาทบงสุ

นึ่งพินิจในน้ำใจประสงค์

ด้วยพันธุ์ พงศ์พวกพ้องในคลองมี

เพื่อนก็มากมาประมวलयู่สวนศรี

เขาจึงมีเมียสวนแต่ล้วนงาม

มาพอใจจงรักกินผักหนาม

จะแวงถามกลัวจะซ้ำขอลาเลย

เห็นไ้ก่อต้อยเตี้ยวังแล้วนึ่งเฉย

ฤาไม่เคยชันชานรำคาญคอ

ฤกแล้วแว้วจึงจะตรึงรัด
 ดุสเสื่องเลศล้นนวลละออ
 ด้วยไก่เตี้ยเช่นนี้เห็นที่จะโปรด
 แต่ไม่มีไก่ต่อตอรร้อง

บรรลุดึงวัดพิบูลให้ขุนขึ้น
 ถ้าได้พวงพิบูลทองประคองนอน
 คิดถึงดอกสร้อยฟ้ากับกระเกด
 ช่างหอมหวานทวนลมมากลมกลั่น
 ราคาญแต่ดอกสะเดากับเตารัว
 ด้วยเพชรหึงตึงพักระบัดไผ่
 ขาดทั้งต้นโคนทั้งตอไม่เหลือ
 แต่ดอกกลอยสร้อยฟ้าสุมาลัย
 สุดจะคิดครวญคร่ำรำสวาท
 ประดิษฐ์กลอนก่อนคำเป็นสำคัญ
 ไม่เหมือนไปพระแท่นแสนเทว
 ไม่กล่าวซ้ำว่าไรอาลัยครวญ

บรรลุดึงวัดชลอกรอจิต
 ถ้าไม่ชลอก็จะพังวังวน
 แต่ชลอจิตมนุษย์นุสสุตยา
 ใครขัดขวางน้ำใจเหมือนไฟฟืน
 ประเดี้ยวร้ายประเดี้ยวดีมีต่างต่าง
 ประเดี้ยวกลัวประเดี้ยวกลัวสารพัน

เป็นไก่อวดๆว่าไก่อของใครหนอ
 นำใครต่อไปถวายไว้ในวัง
 คงเป็นโสดสุดสมอารมณ์หวัง
 ก็นั่งนิ่งเลยไปครรโลจ
 พิกุลรินโรยร่วงพวงเกสร
 จะวายร้อนรับขวัญทุกวันคืน
 หับหิมเทศเสาวรสยังสดชื่น
 อุตส่าห์ขึ้นแข่งกลับไม่รับโรย
 มาทั้งขวางกุ่มรินให้บินโหย
 จนคนโคยดอกเด็จะเห็จไป
 ไม่มีเยื่อใยติดพิสมัย
 ไม่จากไกลกลากลิ่นทุกคืนวัน
 ไซ้นี้ราสร้างนุสสุตกระสัน
 ไปสุพรรณครั้งนั้นไม่มีครวญ
 ทางประเทศร่วมกันคิดหันหวน
 ก็รีบด่วนเรือมาในสาชล
 ใครช่างคิดชลอวัดไม่ขัดสน
 ชลอพันที่จะพังจึงยังยืน
 เอาพรวนลากก็ไม่ไหวอย่าได้ขึ้น
 หักแผ่นพันภพไตรใจเหมือนกัน
 ประเดี้ยวร้ายประเดี้ยวเร็ดระเหิดหัน
 เพราะใจนั้นมากมายเป็นหลายใจ

มาถึงหน้าวัดเพลงวังเวงจิต

มีตะพานลูกกรงลงบันได
แต่ก่อนพระวัดนี้ท่านดีมาก
มีคนจำแบบอย่างมาวางเรียน
ทุกวัน^{๕๔๕}ผมขอเช่าลอมมาก
ไม่มีใครรยอกเหมือนตักบิ๊ง
เสียแรงเรียนวิชาสารพัด
เหมือนมณีสือบพยัคฆ์

มาถึงบางอ้อยข้างเมื่อปางยาก
ไอ้อยเข้าปากข้างจะจางไป
อันอ้อยเข้าปากข้างแล้วจางยาก
เหลือแต่เดนซานชำระยาพอ

ถึงบางขุนเห็นขุนเป็นพวงห้อย
เจ้าของคอยห้ามหวงเพราะยวงมี

มาถึงบางขุนกองมองชะเง้
เห็นถึงรักรายเรียงเคียงกันไป
คิดคะนึงถึงรักที่มักมาก
เป็นรักกัณฑ์ดัดคันแสนระอา

ถึงบางม่วงม่วงปรางลูกกลางสาต
ก็ได้กินสน้อย่างต่างวิไล

มาถึงบางนายไกรในใจจิต
ท่านผู้เฒ่าเล่าไว้เราได้ยิน

นั่งพิณจศาลาที่อาศัย

จึงจำได้แนจิตไม่ผิดเพี้ยน
ชื่อขรรค์นาคข้างฉลาดข้างวาดเขียน
จนข้างเขียนประเดี๋ยว^{๕๔๖}นกดจริง
แต่ปากอับชื่อไม่ลือถึง

ต้องนอนซึ่งคิดอ่านสงสารตัว
เที่ยวหิบบัณฑิตใส่ไว้ในหัว

จะเอาตัวเห็นไม่รอดตลอดไป
รักสักอยากน้ำอ้อยที่ย้อยไหล

จางไม่ไหวข้างกินจนสิ้นกอก
ถึงไม่มากมันก็น้อยคงร่อยหรอ
ใครกินต่อไปไม่รู้ก็ดูดี

ทั้งใหญ่^{๕๔๗}น้อยยดเยียดกินเสียดลี
ไม่รู้ที่ที่จะสอยนึกน้อยใจ

ตะลึงแลตลอดลำแม่น้ำไหล

เป็นลูกใบหล่นลงในคงคา

เอาใจหากห่างเหินเสนาหา

ตัดตำราทั้งน้ำจำใส่ใจ

มีรสชาติเปรี้ยวหวานสดานไหน

จนเบื่อใจเบื่อปากไม่ยากกิน

นั่งพิณจกัณฑ์แควกระแสนสินธุ์

ว่าที่ดินเรือนเหยาเจ้าไกรทอง

แต่โบราณบ้านช่องอยู่คลองนี้
ตะเภาแก้วโคมเจลาตะเภาทอง
จึงเรียกบางนายไกรเอาไว้อ้อ
ถ้าใครเป็นเช่นว่าอย่าระคาย

ถึงบางระนุกบางคูเวียงเรียงกันอยู่
คิดคะนึงถึงเขนยที่เคยนอน

มาถึงวัดอุทยานสำราญริน
พระพายชายพัดพามาयाใจ
แมลงภูชใจดอกไม้สด
มิได้อยู่ชชมนิยมยิน
เหมือนหญิงร้ายชายร้ายให้ห่างไกล
เขาหลอกล่อให้ตายด้วยรายลม

รำพันพลางทางมาถึงบางใหญ่
ม่วงทุเรียนมังคุดละมุดมี
มะปรางปริงกิ่งแปล้แต่ละต้น
ลูกไม้สวนสารพัดไม้ขัดเคือง
แต่บมะโรงจอกกนกตกล้าง
ระคนปนเผือกมันพอกันตาย
อยู่รยธาธานีไม่มีอด
จะร้อนตัวกลัวอะไรกับไพริน
ทั้งเมืองเอกโตตรีที่ประเทศ
กลัวอะไรไพร่กับแบน

เพื่อนกมเมียงมาถึงสามสอง
เป็นพี่น้องร่วมผิวไม่กลัวอาย
ให้เลื่องลือว่าจะสิ้นแผ่นดินหาย
เรากิปรายเปรียบเล่นพอเป็นกลอน
ดูเหมือนคู่เคยเคียงอยู่เรียงหมอน
เราจากจรทงขว้างไว้ห่างไกล

ได้ชมชื่นช่อผกาพุดซาไสว
สมาลัยลอยฟ้ามารินริน
ครั้นสิ้นรสร้างรอยโหยดวิล
เที่ยวไปยบินหาอันมาชื่นชม
ไม่หมายปองที่อยู่เป็นคู่สม
เหมือนอารมณ์มุกมุกกับมัล

พิศดูหม่ไม้ในสวนศรี
หงลนจลาไยมะไฟเฟื่อง
เป็นพวงผลสุกงามอร่ามเหลือง
เป็นผลเนื่องตามฤดูไม่รู้วาย
ข้าวก็แพงดังละบาทพวกราษฎร์ขาย
ค่อยสบายเป็นเสบียงเลี้ยงแผ่นดิน
ถึงข้าวหมดผลไม้ยังไม่สิ้น
อย่าดูหมิ่นลวงเลียบเข้าเหยียบแดน
ต่างพระเนตรคอยรับอยู่นับแสน
เหมือนตักแตนเต้นตอมเข้าลอมไฟ^(๑)

(๑) ลอมไฟ—อาการที่ไถ้เข้าหากันเป็นวงกลม

ำพันพลา^๕งทางเล^๕ื่อนมาหลายเค^๕ียว
 คลองก็แคบคดเค^๕ียวลดเล^๕ียวไป
 เจ็กลูกจ^๕้างแจวเร^๕ือกเล^๕ือเล^๕ห์
 พอนา^๕ชนตามนา^๕ค^๕อยค^๕า^๕จ^๕ุน
 ดูเรือแพแ^๕อดัก^๕ันย^๕ัดเย^๕ียด
 บ้างหลีก^๕ันหัน^๕ท^๕กเข้า^๕ร^๕ก^๕โ^๕รง (๑)
 เป็นโคลนตมหล^๕่มด^๕่าน^๕าก^๕ั^๕แห่ง
 ต้องจ^๕้างโย^๕งโย^๕งเร^๕ือน^๕า^๕เบ^๕ื่อ^๕ใจ
 เขาก^๕เ^๕า^๕เช^๕ือก^๕หน^๕ง^๕มา^๕ท^๕ง^๕ช^๕ด
 ดูเร^๕ียง^๕ล^๕ำ^๕ด^๕ับ^๕เป็น^๕ด^๕ับ^๕มา
 เส^๕ียง^๕บ^๕ง^๕ด^๕ิง^๕เข^๕ม^๕ง^๕ดู^๕เคร^๕ื่อง^๕เคร^๕ียด
 มะ^๕พร^๕้าว^๕ผ^๕ูก^๕ห^๕ว^๕าง^๕กล^๕าง^๕ข^๕้าง^๕ละ^๕ใบ
 พอม^๕า^๕ด^๕ิง^๕คร^๕ึ่ง^๕ท^๕าง^๕ใน^๕กล^๕าง^๕ท^๕ง
 โย^๕ง^๕มา^๕จ^๕วน^๕ส^๕วน^๕ท^๕าง^๕ก^๕ัน^๕กล^๕าง^๕ค^๕ัน
 เส^๕ียง^๕เอ^๕ะ^๕อะ^๕เก^๕ะ^๕กะ^๕ปะ^๕ก^๕ัน^๕เข้า
 ข^๕้าง^๕หน^๕ึง^๕มา^๕ข^๕้าง^๕หน^๕ึง^๕จะ^๕ด^๕ิง^๕ไป
 จ^๕น^๕เช^๕ือก^๕ร^๕ง^๕ชา^๕ด^๕แล้ว^๕ต^๕อง^๕ต^๕้อ^๕อีก
 พอค^๕ล^๕อง^๕ล^๕ำ^๕นำ^๕เจ^๕ือ^๕ย^๕เร^๕ือ^๕ย^๕ส^๕บาย
 บริ^๕โ^๕ก^๕โก^๕ชน^๕า^๕ผล^๕า^๕ห^๕าร
 บ้าง^๕พบ^๕เพ^๕ือน^๕รู้^๕จ^๕ัก^๕ท^๕ัก^๕กัน
 เร^๕ือ^๕ล^๕ำ^๕หน^๕ึง^๕ติ^๕ด^๕กับ^๕เร^๕า^๕ล^๕ูก^๕ส^๕าว^๕ส^๕วย

ด^๕ุด^๕ด^๕เล^๕ียว^๕เล^๕ื่อ^๕แล้ว^๕แจ^๕ว^๕ไม่^๕ไ^๕ว
 ท^๕ง^๕ก^๕ง^๕ไม้^๕เก^๕ะ^๕กะ^๕ระ^๕ ปะ^๕ทุ^๕น
 ดู^๕เก^๕เร^๕หัว^๕ท^๕้าย^๕เท^๕ีย^๕ว^๕ย^๕้าย^๕ห^๕ม^๕น
 ช^๕ุล^๕ม^๕น^๕มา^๕ตะ^๕บ^๕ึง^๕จ^๕น^๕ด^๕ิง^๕โย^๕ง
 ปะ^๕ทุ^๕น^๕เบ^๕ียด^๕ด^๕่อ^๕บ^๕ีก^๕ก^๕ัก^๕ท^๕ง
 เ^๕ิน^๕ท^๕าง^๕โย^๕ง^๕ส^๕น^๕ยา^๕ก^๕ล^๕ำ^๕บ^๕าก^๕ใจ
 ฤ^๕ด^๕แล^๕ง^๕คล^๕อง^๕เ^๕ิน^๕เ^๕ิน^๕ไม่^๕ไ^๕ว
 เ^๕า^๕เ^๕ิน^๕ให้^๕แต่^๕พ^๕อ^๕จ^๕าม^๕ตาม^๕รา^๕คา
 ผ^๕ูก^๕เข้า^๕ห^๕ม^๕ด^๕เร^๕ือ^๕ไ^๕หญ^๕่^๕ให้^๕ไป^๕หน้า
 คว^๕าย^๕ัก^๕พา^๕เช^๕ือก^๕ห^๕น^๕ง^๕ร^๕ัก^๕ัน^๕ไป
 เร^๕ือก^๕เบ^๕ียด^๕ด^๕ก^๕ัน^๕เส^๕ียง^๕ห^๕ว^๕น^๕ไ^๕ว
 ก^๕ัน^๕เ^๕ให้^๕เร^๕ือ^๕ช^๕บ^๕ก^๕ระ^๕ท^๕บ^๕ก^๕ัน
 จ^๕วน^๕จะ^๕ร^๕ุง^๕ไร^๕ไร^๕เส^๕ียง^๕ไ^๕ก^๕ัน^๕
 จะ^๕หล^๕ีก^๕ก^๕ัน^๕ก็^๕ไม่^๕มี^๕ที่^๕จะ^๕ไป
 บ้าง^๕ก็^๕เ^๕า^๕ด^๕่อ^๕ค^๕ำ^๕ด^๕ำ^๕ไ^๕ด^๕ล
 โย^๕ง^๕ไม่^๕ไ^๕ว^๕น^๕ำ^๕แ^๕ห^๕ึง^๕ส^๕ัน^๕ร^๕าง^๕คว^๕าย
 ก^๕ว^๕า^๕จะ^๕หล^๕ีก^๕ก^๕ัน^๕พ^๕ัน^๕ก^๕ัน^๕ส^๕าย
 ท^๕ง^๕ห^๕ญ^๕ิง^๕ช^๕าย^๕ป^๕รี^๕ดา^๕ดู^๕หน^๕ำ^๕ก^๕ัน
 ต^๕ำ^๕ง^๕ส^๕ำ^๕ร^๕า^๕ญ^๕ป^๕รี^๕ดี^๕เป^๕ร^๕ม^๕เก^๕ษ^๕ม^๕ส^๕ัน^๕ต์
 แ^๕แล้ว^๕ให้^๕บ^๕ัน^๕ผ^๕ัก^๕ป^๕ลา^๕บ^๕ร^๕ร^๕ด^๕ามี
 ไม่^๕พ^๕ุด^๕ด^๕้วย^๕ดู^๕ส^๕บ^๕ก^๕ิ^๕ล^๕บ^๕หน^๕ิ

(๑) โกรง—เสียงกระแทกดังโครม ๆ

ใช้แต่ตาต่างปากฝากไมตรี
 จินลูกจ้างร้องฮ้อพลอยฮ้อแอ้
 ต่างพูดจาตามประสาวาไล้ชื่อ
 ครั้นพ้นจากทางโยงชะโลงล่อง
 บ้างหยุดจอดจอแจกระแสดล
 เจ้าตลาดปากคลองก็ร้องเรียก
 พวกชาวเรือลูกค้าระอาใจ
 แต่เรือเราเจ้าตลาดเขาคาดหน้า
 ไม่เบิกเผยเลยมาในสาคร
 เห็นโรงหีบหีบอ้อยอร่อยรส
 กะทะโตเตาใหญ่ใส่ไฟพื้น
 เขารู้ว่าน้ำอ้อยนั้นอ้อยหยด
 แต่ล้นมดตัวเมียน่าเสียดาย

มาถึงบางไก่อ่อนก็อ่อนจิต
 พบนาวาคลาเคลื่อนเป็นเพื่อนเดิน
 พระจันทร์แจ่มแสงสว่างกระจ่างเมฆ
 ดูดวงเดือนเหมือนดวงอะไรดี
 สงสารแต่ดวงดาวที่วาววับ
 ชมแต่ดวงช่วงแฉ่มอยู่แวมวาม
 ถ้ามันได้ดวงดาวที่วาววับ
 ใส่โอบอุ้มชมเล่นเพราะเห็นดี

มั่นอยู่ที่ชอบกลไม่พัวมือ
 ถามว่าแม่จะเจียะเหลาเสียะๆ
 เสียงอ้ออวอดผู้หญิงเหมือนลิงลน
 ออกจากคลองเรือแพแลสบสน
 บ้างเลยพ้นออกลำแม่น้ำไป
 จนปากเบี่ยงเคียงกันสนั่นไหว
 ต้องยอมให้เบิกเผยแล้วเลยจร
 ก็รู้ว่าหมื่นพรหมสมพักศร
 ทูเรศรอันแรมทางมากลางคืน
 น้ำอ้อยหยดหยาดหยดไม่ขัดขึ้น
 ไม่ทำอันทำแต่การน้ำตาลทราย
 เอาฝูงมดบางกอกออกมาขาย
 ให้เขาขายแลกตำรายาเย็น
 ยังมีมดมั่งมองดูคลองเงิน
 ประมาณเมื่นมั่งมาในวารี
 ดูวิเวกอ้างว้างทางวิดี
 ไม่รู้ที่จะประเทียบเปรียบเนื้อความ
 จะเอ่อมจับเอาเองก็เกรงขาม
 ลอยอยู่ตามท้องฟ้าทุกราตรี
 จะรองรับด้วยพานมณีศรี
 มิให้มีใครต้องถึงสองมือ

ไฉ่ยามดึกนึ่กหวาดนอนาหนา
เป็นความเปรียบเทียบให้ชัดคือ

มาถึงบางปลาตูกสนุกจิต
ปลาตูกโดดโลดเเลี้ยงดูเงียงยาว
ซ้งน้ำหน้าปลาชีวเท่า่นัก้อย
ประจบประแจงกมุภาเทียวกิน
ช้เกียจกล่าวราวเรื่องเปลืองสมุด
แลตะคุ่มพุ่มไม้เป็นทิวทิว

ถึงบางเลนเห็นหลักเขากักไว้
โยกขยับจับเขื่อนักเคลื่อนคลอน
รักแต่พื้นแผ่นผาอันหนาแน่น
ต่อแผ่นดินเกือบจะสิ้นประลัยไป
จึงไหวหวั่นอันตรายทำลายโลก
ไม่เหมือนหลักปักเลนเอนไปมา

ถึงบางระกำค้ำนึ่งถึงสละ
เหมือนหักเอาหนามระกำมาตำใจ

มาถึงบางไทรป่าเวลาดึก
เคยอาศัยไบรม่เมื่อลมพาน
เหมือนชนแพนกับน้องวันทองน้อย
เสียงแจ้วแจ้วจักจั่นสนั่นไพร
ไอ้สงสารแต่พระไทรที่ในบ้าน
มาเห็นแต่ไทรป่าเวลาครวญ

จะเออมดาวเดือนได้ตั้งใจหรือ
เพราะไกลมือกก็เหมือนกับเดือนดาว
เห็นปลาสดแอบผั่งมันรังหยาว
ดูเหม็นคาวคิดซ้นมาไม่น่ากิน
มันมักพลอยตอดอยู่ไม่รู้สึ
ทุกรฐานดินมีมากปากปลาชีว
กริบรูดเรือเรือมาเฉื่อยฉิว

ต้นง้าววังวงกรายชายสาคร
นึกเกลียดไม้ปักเลนมันเอนดอน
ไม่แน่นอนหนักแน่นน่าแค้นใจ
สักหมื่นแสนโยกดอนไม่คลอนไหว
ด้วยฤทธิ์ไฟลมน้ำเป็นธรรมดา
เขื่อนโยกยับเขินกับเนินผา
ดูเคลื่อนคลาคลอนหันทุกวันไป

ไฉ่มาปะบางระกำจะทำไฉน
ไม่เข้าใกล้บางระกำคิดรำคาญ
ค้ำนึ่งนึกถึงพระไทรในไพรสาณฑ์
แสนสำราญรื่นเริงในเชิงไทร
ตะวันคล้อยไกลคลาเข้าอาศัย
ท้งลองโนส่งเสียงสำเนียงนวล
จะหักรานโรยร้างทางสงวน
เหมือนจะชวนหยุดร่มเมื่อลมชาย

ถึงหินปูนหินมีที่นั้นๆ
แลไม่เห็นหินผาศีลาลาย

ถึงบางหลวงบางน้อยก็คอยท่า
ทั้งสองบางนางรวบประจบกัน
จะว่าแต่บางน้อยเขาคอยทวง
ต้องตัดทอนผ่อนผันด้วยกันไป

ถึงบางหวายหวายอะไรผู้ใดตัด
ฤๅผู้ใดทำผิดคิดไม่ดี
จึงเรียกว่าบางหวายไม่หายชื่อ
รำพันพลางทางมาในสาชล

ถึงบางสามบางสองพี่น้องเหือง
ตลาดด้านรายรังริมฝั่งสบาย
ด้วยเคยได้เล็กน้อยนั่งคอยอยู่
ร้องเรียกเรือเราไว้ก็ไม่รอ

มาตะบึงถึงที่ท้ายย่าน
ไม่รู้จักชาวบ้านและวานเครือ

ถึงบ้านซอซอสีไม่มีเสียง
คิดถึงหีบเพลงไขมิโกกล
สงสารแต่ซอสีไม่มีสาย
มะโหรีบีพาทย์นราศไกล

มาถึงบางแพทลายริมชายฝั่ง
แต่โบราณท่านผู้เฒ่าท่านเล่าลือ

จึงเรียกชื่อหินปูนไม่สูญหาย
เห็นแต่ปลายพงแฉมขึ้นแถมกัน
ไม่เห็นหน้าน้อยหลวงทรวงกระสัน
ต้องแบ่งปันคนละครึ่งให้ถึงใจ
ข้างบางหลวงเขาจะว่าไม่ปราศรัย
ให้ชอบใจน้อยหลวงตามท่วงที่

ฤๅหวายมัดมือไว้มิให้หนี
เขาเขียนดีด้วยหวายให้อายคน
ตลอดลือเล่าแจ้งทุกแห่งหน
ประจบจนแสงตะวันพรณราย
เข้าเขตเมืองสุพรรณดั่งมั่นหมาย
แลเห็นนายด่านเกอชะเง้อคอ
เรียกเรือคู่ขาวของแล้วร้องขอ
กลัวชื้อชอกชุนจะคันเรือ

เขาเรียกบ้านไ้เดาะข้างเพราะเหลือ
จนออกเบือสุดจะรำด้วยตำบล
พึ่งสำเนียงไม่สนัดให้ขัดสน
เป็นแนบยลย้ายเพลงวังเวงใจ
จะยกย้ายเรื่องร้องทำนองไหน
ต่อกลับไปจึงจะข้อมให้พร้อมมือ
จระเข้วังที่นี้ยังมีหรือ
จระเข้ตูดใหญ่ใครจะปาน

มีสำเภาลูกค้าเข้ามาจอด
 สำเภาล่มจมหายทำลายลาญ
 คือเรื่องราวกุมภภาพลวงตาชวาด
 พลายชุมพลค้นคว้าจะฆ่าตี
 ไปเป็นจระเข้สามพันอยู่บรรพต
 จึงเรียกจระเข้สามพันแต่นั้นมา
 ทุกวันนมแต่ลำแม่น้ำชาด
 ๕ ทงทางน้ำทางบกกรกรเรียว

มาถึงบางปลาร้าหามะเขือ
 ๔ ถึงเป็นหนอนพลอน (๑) ไทก็ไม่ทิ้ง
 ต่อเมื่อหมูอุปาร้าน่าอร่อย
 ถึงน้ำเหมีนเป็นหนอนจะผ่อนปรน

ถึงบางสะแกแลดูหมู่ชาวนบ้าน
 เขาปลุกผักผักถวเลียงวัวควาย
 ด้วยพวกราษฎรร้อนตัวกลัวอดข้าว
 นำสงสารบ้านเรือนเหมือนจะพัง

มาถึงบางคันชั่งนึ่งพินิจ
 แลไม่เห็นคันชั่งจะคลั่งใจ

ถึงบ้านกุ่มกุ่มมีอยู่ที่บ้าน
 เกสรร่วงโรยลงในคงคา

จระเข้ดอดโตดกระแทกให้แตกฉาน
 จึงเรียกบ้านเภาหลายสาयนี้
 กลัวอำนาจพลายชุมพลเที่ยวชนหนี
 หลวงตาหนีต่อไปให้ไกลตา
 ๕ เที่ยวเลี้ยวลดหลบอยู่ตามภูผา
 สายคงการ่วมกันเป็นอันเดียว
 เป็นห้วยหาดแห้งไปถึงไพรเขียว
 ๕ เนื้อความเกี่ยวเข้ามาว่าก็น่าจริง
 ๕ จะจมน้ำจืดจืดกับพริกขิง
 ๕ จะบดน้ำเนื้อความไวยามจน
 ๕ จึงจะค่อยเหลียวหาปลาร้าหลน
 ดีกว่าหนอนดอยากลำบากกาย
 เห็นภูมิฐานที่ทำเลคะเนหมาย
 บ้างแยกย้ายหวดหญ้าทำนาปรัง (๒)
 ตื่นแต่เช้าตากไถเหมือนใจหวัง
 ๕ ดุรงรังรายเรียงเคียงกันไป
 ๕ จะชั่งจิตให้ประจักษ์หนักขำงไน
 ๕ ชั่งไม่ได้เหลือบแลดูแต่ตา
 ๕ เป็นดอกบานนารักนั้นหนักหนา
 ๕ ดูก็น่าเก็บกองไว้ดองกิน

(๑) พลอน—ซ่อนไป

(๒) ทำนาปรัง—การทำนาที่ต้องทำนอกฤดูนา เพราะในฤดูทำนาน้ำมากเกินไป

แต่ขัดสนจนเหลือหาเกลียวาก
เสียดายดอกเด็ยรดาจะกลาดดิน

มาถึงบางแม่มายละอายปาก
แต่แม่มายใช้สอยเขาค่อยเคย
เหมือนม้ามืดคล่องไม่ข้องขัด
รำคาญแต่สาวสาวเหมือนลาวตาย
จะชมหนักแม่มายจะได้หน้า
ไม่ว่าเล่นเป็นหัวฟักกับเมีย

มาตะบึงถึงคลองกฤษณา
เหมือนอำพันจันทน์จรั้งมาปรุงโปรย
ต้นกฤษณาอยู่ไหนมิได้เห็น
ต้นไม้อ่อนมีต้นสนทั้งปวง
จะหาแก่นจันทน์แดงแสงวาก
เหมือนมนุษย์แน่นจันทวัดบุรุษ
เว้นแต่ท่านผู้มีบุญดังจุลจักร
เราบุญน้อยถอยถดถลงมา
พอแก้โรคโรคาประสาซาก
สุดจะรำคาญเปรียบประเทียบแพง

ถึงบางใหญ่ใจหายเสียดายน้อย
เสียแรงหวังตั้งใจอาลัยปอง

ต้องกล่นอยากไว้แต่ในน้ำใจวิล

เขาคงกินเสียข้างหลังไม่ฟังเลย

หาสาวยากเต็มประดาเจ้าข้าเอ๋ย

ไม่เฉยเมยกิจการสำราญกาย

สารพัดนึกได้ตั้งใจหมาย

ลำบากกายกวนใจเหมือนไฟเสีย

จะต้องว่าสาวศรีให้ตีเสีย

ถ้าทำเสียดูอย่างไม่วางโรย

อนิจจาขึ้นชวนให้หวนโหย

สุหร่ายโรยรินรินให้ชื่นทรวง

หายากเย็นเต็มประดาใช้ป่าหลวง

เป็นผลพวงต่างต่างทุกอย่างมี

ด้อยบุญมากจึงได้พบประสบศรี

จะหาดีมิได้พบประสบตา

ไม่ยากนักพอจะเสาะละเลาะหา

นับถือว่าลัคน (๑) เป็นจันทน์แดง

เขาใช้มากมดหมอเทียวขอแสง

มันแอบแฝงล้าลึกต้องตรึกตรอง

เทียวหลีกลอยเลื่อนไปไม่เคียงสอง

ไม่ได้ช่องที่จะเซยต้องเอยไป

(๑) ลัคน — ตามศัพท์แปลว่า หมอน้ำสำหรับบรรจุน้ำในเวลาเดินทางอย่างพระพุทธรูป
ใช้ แต่ในที่นี้ น่าจะเป็นข้อค้นไม้นชนิดหนึ่ง

ถึงดาบเงินดาบใส่ไว้ในฝัก
ต้องซ่อนคมไว้ในฝักไม่ชักใช้
เปรียบประเดิมนิเริ่มรักเหมือนชักดาบ
ตั้งฟาล์วครั้นครบบรรเลงลือ

ถึงปากพดุษณีว่าเป็นปากกว้าง
เห็นบ้านช่องสองฟากก็มากมาย
เห็นชาวบ้านปากพดุษณีแล้วนึกพรัน
ทุกเรือนบ้านย่านถิ่นไม่สิ้นงาม
แล้วนั่งนงนพาวนารักชาติ
เห็นข้า ๆ ดำเกลี้ยงเมียงชม้าย
มาถึงบ้านชีผ้าขาวเมอรารวเชญ
คิดจะใคร่โกนเกล้าเข้าเป็นชี
ถึงเป็นคฤหัสถ์ก็เป็นเหมือนเช่นพระ
จำพรรษาวันเดียวเปลี่ยวฤทัย

ถึงคลองคางคกครองถึงสองแก้ม
โอษฐ์แก้มคางหางตานันพอด
มาถึงบางยี่หนตำบลบอก
เป็นคลองลัดตัดทุ่งไปกรุงตรง
ดูดูน้ำน้ำมากไม่ยากติด
ฤาจะไปลาดชะโดก็ไรไป
ถึงโคกครามยามเย็นเข้มนมุ้ง
ดำแม่น้ำเรางามเหมือนครามทา

ไม่อาจชักฟันลงที่ตรงไหน
ด้วยมิได้เคยฟันชยันมือ
ให้วับวาวห้วนไหวมิใช่หรือ
สุดจะรื้อร่าวนึกน่ายาย
มิใช่ทางแถวพดุษณีเหมือนนึกหมาย

แสนสบายวัดวาพระอาราม
ก็นิ่งอันอดใจไม่ได้ถาม
นึกตะกลามกลืนกล้ำแต่น้ำลาย
สมาธิทอดเทอะเหนหาย
นึกเสียใจดูเล่นพอเป็นที่
ไม่ให้เห็นพักตราผืนหน้าหนี
แต่ไม่มีอุบาสกฉายทั้งผ้าไตร
เพราะไม่ปะกับสีกันน้ำตาไหล
ระกำใจราวกะว่าสักห้าปี

เหมือนนยามแยมยืมเยอนแล้วเบือนหนี
เหมือนชวนช้ทางลงให้วังง
ถึงใครหลอกสักเท่าไรก็ไม่หลง
แม่น้ำลงร่วมทางกับบางไทร
ตามจะคิดลัดแลงไปแห่งไหน
ออกปากให้ตาลานที่บ้านปลา
เห็นทิวทุ่งกว้างใหญ่ไกลหนักหนา
จะเอาหน้าไปแฝงไว้แห่งใด

มาถึงวัดเสนาหงส์เห็นธงปัก
ไม่เห็นหงส์ลงเล่นชลาลัย
มาทั้งขว้างร้างสระประทุมเมศ
อย่าคุมแค้นเคืองคำที่กำเกิน
มาเกิดมามาจับลงกับตัก
วิสัยหงส์ลงมุขลินีที่คั่น
สกุลหงส์พงศ์ประยูรสกุลสูง
สกุลกาพาอับให้กลับจม

มาตะบึงถึงบ้านตลาดแก้ว
ไผ่ผมสูงนุ่งผ้าประสาลาว
เขว่าลาวเหล่าน้อยเลี้ยงผีปอบ
กลัวผีปอบลอบรักชักไส้ใน

มาถึงบ้านสวนชิงนึ่งพินิจ
มันเผ็ดเหลือเบื่อใจตั้งไฟลาม

ถึงบ้านยอดยอดอะไรไม่ประจักษ์
เราไม่มีที่รักเลยสักคน
ไม่ว่าเล่นใครจะเห็นในทรวงอก
ต้องประเทียบเปรียบคำเป็นท่ามกลาง

มาถึงบ้านชนมจินฉวิลหา
เหมือนวิบัติพลัดคู่มาอยู่ไกล

ถึงโพคอยคอยหาเวลารัก
จะละห้อยคอยหนอยู่คนเดียว

ดูนารักรงทิวปลิวไสว
นิจาใจหงส์ทองท่าหมองเมิน
ให้เสียเพศพันธุ์ พงศ์พวกหงส์เห็น
ขอชวนเชิญหงส์ทองประคองคืบ
เหมือนเคยรักร่วมพุ่มเคยชุ่มชื่น
อย่ากลับกลั่นกลัวเกลือกด้วยเบือกตม
อย่าฝ่าฝืนกาพาลหวานเป็นขม
อย่านิยมยินดีจะมีคิว

เห็นลาวแควกลาดกลุ้มทั้งหนุ่มสาว
บ้างรุ่นสาวรูปร่างเหมือนอย่างไทย
มันดัดประคอบเฉียวจุนข้างคุณไสย
ไม่พอใจดาวกาจะยาวความ
ให้เกรงฤทธิ์พริกขิงกึ่งขาม

ไม่กล่าวความเผ็ดร้อนค้อยผ่อนปรน
หรือยอดรักใครขว้างไว้กลางหน

มีแต่ต้นเคยตายอยู่รายทาง
จะหยิบยกออกให้ชัดก็ชัดขวาง

ไม่อาจอ้างออกนามด้วยคว่ำใจ
บ้านน้ายาอยู่หนตำบลไหน

ไม่มีใครช่วยประสมให้กลมเกลียว
ไม่พบพักตรันบัววันกระสนเสียว

ต่างก็เหลียวหลังแลชะเง้อคอย

เห็นร่วมโพไอโพมหาโพธิ์

ให้มีคนชอบหัวชนลี้ล้อย

มาตะบึงถึงบ้านทับขเหล็ก

บ้างลงเล่นน้ำท่าในสาชล

คิดถึงตัวเรามังกรงเป็นเด็ก

มีคนเลี้ยงเคียงคู่มเฝ้าอัมชู

ครั้นเติบโตใหญ่ใจแตกก็แหกคอก

ถ้ามันเป็นช้างพังแล้ววิ่งอาย

ถึงบ้านเกาะเกาะอะไรที่ไหนเล่า

ๆเกาะกู่กันแข็งเช่นแมงดา

ถึงวัดสพพบปากจะฝากศพ

ศพจะทิ้งกลิ้งอยู่ไม่รู้เลย

มาถึงท่าดินเหนียวเฉลี่ยวคิด

ถึงจะมีที่ชันสักหมื่นพัน

มาถึงบางยี่สุยยังทุกข์มาก

แต่หน้าขึ้นนอกตรมมานมนาน

มาถึงวัดกุฎีทองมองเขม้น

คำนึงถึงแหวนทองอันรองเรือง

จะทำแหวนมณฑปนพเก้า

ถ้ามันได้ทองคำธรรมดา

ถึงโคกหม้อหม้ออะไรที่ไหนนี้

ถ้าขาดฝาก็จะหามาปีดลง

จงช่วยโปรดชักชิตให้ติดสอย

ฉันจะพลอยได้หน้าประสาจน

เห็นพวกเด็กชายหญิงวิ่งสับสน

แต่ละคนหน้าตาน่าเอ็นดู

ยังเล็กเล็กสักเท่ากับเจ้าหนู

ไม่ลากดูให้ชำระกำกาย

จนแตกปลอกตามโหลงตะโพงหาย

นี้เป็นพลายดอกจืดเพราะมีงา

ๆใครเขาเกาะกักไว้หนักหนา

ไม่ลดลลละกันสักวันเลย

นี่ไม่พบพักตราหน้าใจเอ๋ย

โอ้อูเฮยฝากศพไม่พบกัน

รักยังติดเหนียวแน่นแสนกระสัน

ไม่จากกันตราบเท่าเข้านิพพาน

ได้แต่ปากแก้ทุกข์สนุกสนาน

เพราะจากบ้านแรมร้างมาต่างเมือง

ไม่แลเห็นทองปลั่งอลังเหลือ

ที่ปลดเปลื้องเปลี่ยนกันเมื่อวันมา

ให้วงเท่านั้น้องสองหัตถา

จะลงยาฝากน้องสักสองวง

ฝาละมีครบหม้อหรือหลอหลง

ให้สมทรงหม้อหนูเป็นคู่กัน

ถ้าหม้อยอมพร้อมใจจะให้ปิด
 ถึงยากจนจะช่วยปิดให้มืดควัน
 ครั้นมาถึงบ้านกล้วยระทวยจิต
 เห็นบ้านช่องวัดวาพระอาราม
 ถึงสุพรรณพาราเวลาเช้า
 ต่างแต่งตัวทักกันด้วยทันใด
 เชิญขึ้นใส่หีบทองหังสองฉบับ
 ยกดำเนินเชิญมาศาลากลาง
 หวังพระหลวงกรมการชั้นศาลพร้อม
 พระปลัดกรมการให้อ่านตรา
 แล้วบาดหมาย^(๑) ร่ายความตามตำแหน่ง
 แล้วมอบให้หมื่นพรหมตามสมควร
 ได้บาดหมายเสร็จสรรพแล้วกลับหลัง
 ครั้นเย็นค่ำย่าแสงพระสุริยา
 ดูโรยร่วงแรมร้างน่าสังเวช
 พกพาชาติแทรกแซมชนแกมกัน
 คืบวันนั้นจันทร์เพ็ญเปล่งประเทือง
 ไปไหว้เจ้าหลักเมืองเรื่องศักดา
 น้อมคำนับอภิวาทประกาศว่า
 อย่าให้ขาดทุนรอนอากรนำ

ก็ไม่คิดแรมราจนอาสัญ
 หม้อยจะหันไปข้างไหนจะไปตาม
 นังพินิจนึกให้ทุกข์หวาม
 นิคมคามเคียงกันเป็นหลั่นไป
 ก็ตรงเข้าจอดท่าที่อาศัย
 ประแจไซหีบตราออกมาวาง
 น้อมคำนับตราบัตรไม่ขัดขวาง
 ตามเยี่ยงอย่างประเพณีเคยมีมา
 ต่างนอบน้อมเรียงรายทั้งซ้ายขวา
 ทั้งราคาพิภักดิ์ตบประทวน
 ใครจักแจ้งผิดชอบให้สอบสวน
 ไม่ผิดผวนเรียกร้องตามท้องตรา
 ลงมายังเรือพลันด้วยหรรษา
 หักน่านงดูเมืองสุพรรณ
 ดังประเทศแถวป่าพนาสันต์
 เอนกนันท์เล็กใหญ่ไม่นานา
 ดาราเรืองเรียงรายพรายเวหา
 ตับบูชาบัตรพลีพลีกรรม
 ขอเทวาช่วยชุบอุปถัมภ์
 ทั้งทางน้ำทางบกอย่าปกบัง

(๑) บาดหมาย—เป็นโบราณฉัพพัชร์ ปัจจุบันใช้บัตรหมาย

ใครบ่งไว้ไว้ไหนช่วยไปจับ
 ขอให้เรือลูกค้ำมาประดัง
 ครั้นไหวแล้วกลับมานิทราหลับ
 เจ้าหลักเมืองเรื่องศักดาช่วยการุญ
 ว่าย่านางนาวานั้นมาบอก
 บอกว่าเรือที่ชนนั้นมีชัย
 ให้แลเห็นรูปร่างของนางไม้
 อร่ามเรืองเครื่องประดับดูบัววาว
 ประจักษ์จำความฝันไว้นั้นแม่น
 สังเกตดูฤกษ์ยามตามเวลา
 ควรจะให้ชื่อนามตามโฉลก
 ด้วยย่านางนาวาเป็นนารี
 จงถวารพูนสวัสดิ์อย่าขัดข้อง
 ให้อยู่ดีกินดีอย่ามีความ
 ครั้นเสร็จตั้งชื่อนามตามตำหรับ
 เอาหมายนำบัวประกาศราชภูร
 ต่างอำเภอดังหาไม้ว่าวัด
 เอารุ่งแวงมาประมูลแล้วคุณกัน
 ให้เรียกไว้ละสลึงจนถึงบาท
 ก็ต่างคนต่างจำได้ชำนาญ
 กำนันบัวขาวบ้านหูกย่านแขวง
 ที่เสียแล้วไปบังที่ยังมา

เอาค่าปรับให้สมอารมณ์หวัง
 จะเก็บทั้งค่าตลาดอย่าขาดทุน
 จนเดือนลับลำเนาภูเขาชุน
 มาคำจุนจิตนั้นให้ฝันไป
 กำไรออกมันคงอย่าสงสัย
 ได้กำไรค่าขายมาหลายคราว
 งามวิไลและมุนฟุ้งรุ่นสาว
 พอฟ้าขาวหายวับไปกับตา
 ให้สดแสนสมมาดปรารดนา
 ต้องตำราความฝันชยันตี
 ชัยโชคชนะในราศี
 ให้ชื่อมณีสาครจรนาม
 ให้เงินทองมาเองอย่าเกรงขาม
 จงคงามพักตรานายอากร
 ชวนกันจับการระดมสมพักสร
 ให้แน่นนอนแนะนำทุกกำนัน
 เสมียนจัดจดบัญชีมีขม้น
 คิดผ่อนผันออกได้เป็นไรงาน
 พิกัดขาดมากมายหลายสถาน
 เสมียนอ่านบาปุษีเขียนฎีกา
 ไม่ขัดแย้งชายหญิงวิ่งมาหา
 บ้างมีตราคุมห้ามตามกระทรวง

ต้องเช็ดตรามาตุรัสสำเหนียก
 บ้างเขียนคำทับแดงแปลงในดวง
 ไม่รู้จักมูลนายว่าซ้ายขวา
 ครั้นไล่จนวนวงไม่คงคำ
 ที่लगคนบังไรไวั้ลับ
 ต้องเสียเงินยุบยับนั่งสับเงา
 ที่ไม่มีเงินเสียละเหี่ยละห้อย
 บ้างชั้ตระหนี่ถี่เหมือนท่าเชื่อนไซ
 ที่लगคนข้างเย็นยังเป็นหม้าย
 เห็นเขามีตราภูมิได้คุ้มตัว
 ที่लगคนมีตราอาสาเขา
 เผ่าเวียนแบกตระบอกตราหน้าไม้อาย
 ที่लगคนเคืองข้องคอยท่องผิว
 หมายจะหาชายอื่นมาชื่นชม
 เราไม่จับกลับเก้อเขยอเปล่า
 เป็นหลายอย่างต่างกันชั้นเต็มที
 ที่लगคนคิดประจบคบเสมียน
 จะให้เป็นพันธมิตรพิชไปยัตยาว
 บ้างก็มีผิวผิจะคิดใหม่
 มันเล่นเอาเจ้าเสมียนเจียนจะง
 ที่लगคนเผ่าแก่ก็แต่ร้าง
 เอากะลาดำดำเข้าทำพ่น

ก็ไม่เรียกค่าไรกับไพร่หลวง
 ครั้นหักท้วงไล่เลี้ยงก็เปลืองเปล่า
 มีแต่ตราพุดปากดลากล้า
 ก็จับจำปรับปรุกลงเอา
 เขานำจับเจ็บใจตั้งไฟเผา
 เขาปรับเอาสามต่อต้องงอไป
 มาส่ำออยอ้วนอนก็ผ่อนให้
 มิใครให้ค่าที่เหี่ยวหนืดัว
 คำลงกลายกลับหนีไปมีผิว
 พอเป็นรั้วคุ้มไรได้สบาย
 เขาไม่เอาเป็นผัวยิ่งมัวหมาย
 เป็นผัวชายหญิงซังแล้วยังม
 จะออกตัวมิให้อยู่เป็นคู่สม
 ให้หมั้นพรหมจับตราของสามี
 รู้ว่าเราไม่คบก็หลบหนี
 เรียกค่าที่ทวงเมืองรู้เรื่องราว
 ใหวนเวียนพันผูกกับลูกสาว
 เมื่อขอกล่าวค่าไรให้เบาลง
 ให้ชอบในน้ำจิตคิดประสงค
 แทบจะหลงเลยอยู่เมืองสุพรรณ
 ใจนั้นอย่างสาวน้อยพลอยกระสัน
 พอแก่กันแก้มท้อล่อผู้ชาย

เห็นเนื้อหนังเหี่ยวแห้งเอาแบ้งผัด
 กลัวแก้มตอบอมหมากไม่ยากคาย
 ที่กลางคนมีท้องทำบ้องปิด
 ที่กลางคนจนจิตคิดยอกย้อน
 ลงจ่านำทำดินจนสิ้นท่า
 เพราะเมียชั่วผิวหามาไม่ทัน
 ถ้าเมียดีแล้วที่ไหนจะได้ยาก
 จนยากจนจนดินแทบสิ้นแรง
 กินแต่ผักบุงเป่าจนเศร้าชুব
 จนผักบุงทุ่งนาหาเต็มพื้นที่
 ที่เงินทองมีบ้างก็ยั้งชั่ว
 ที่ท่านเป็นญาติกานายอากร
 เป็นผู้ใหญ่ใจดีอารีารอบ
 แต่งสำหรับคารวหาให้ท่านกิน
 คิดถึงคุณอุ่นเกล้าทุกเช้าค่ำ
 เคยพร้อมพรั่งนั่งเล่นเจรจา
 ได้อาศัยไปมาเป็นผาสุก
 ทั้งบ่าวไพร่ใช้ชอบออกรอบเรือน
 ใ้จะแกล้งยกยอแต่พอขึ้น
 สุดจะรื้อเรื่องราวกล่าวรำพัน
 ถึงเดือนสิบรับเร่งให้เร็วรวด
 ก็ชวนกันตักเตือนเพื่อนทั้งปวง

แล้วนั่งคัดไรจุกให้เจ็ดฉาย
 ไม่เจียมกายเลยว่าแกยังแสงอน
 เพราะคิดผิดพาหมิ่นเหมือนเป็นหนอน
 เข้าโรงบ่อนเบี้ยถั่วเล่นพั้วพัน
 กะโหลกกะลาล่อนเลียนทั้งเขียนชั้น
 ทะเลาะกันคำเข้าเพราะข้าวแพง
 ต้องลำบากแต่จะกินสิ้นแสง
 เงินทองแดงเฟื่องไฟก็ไม่มี
 คมคิดรูปผิดร่างเหมือนอย่างผี
 แทบชั่วจะไม่รอดตลอดตอน
 ได้เลี้ยงตัวไปตลอดไม่อดตอน
 ไม่ทุกข์ร้อนข้าวปลาพอกิน
 ก็ขัดขอบขันชมสมถวิล
 ไม่ราคินเปรียบปานกับมารดา
 ขอให้จำเรณูสุขอย่าทุกขา
 ตามประสาถิ่นเคยไม่เคยเชื่อน
 ระวังทุกข์ที่อื่นไม่ขึ้นเหมือน
 ลือสะเทือนชื่อดังทั้งสุพรรณ
 ทุกวันคืนคิดถึงคุณไม่หุนหัน
 ไม่เพื่อนพ้องด้วยธุระปะทะทรวง
 จะส่งงวดไปยังพระคลังหลวง
 ให้เลยล่องรีบรุดไปสุดแดน

ถึงเขาพระท่าช้างบ้านนางบวช
 ไปเก็บเงินบางขวากก็ยากแค้น
 ที่บ้านโน้นดอนกระเบื้องเป็นเมืองป่า
 ต้องตัดตอนแยกย้ายเขาไป
 ช่างสีโลธรรมาเป็นป่าไผ่
 เทียวเรียกเงินสมทบประจบประแจง
 ส่งสมทบครบถ้วนจำนวนหนึ่ง
 เพื่องส่งถึงซึ่งแล้วตงคุณ
 จนถึงเดือนสิบเบ็ดหาเสร็จไม่
 สมพัศตรอนบกยังตกค้าง
 แต่เทียววัดทุ่งท่าเหมือนหนาน้ำ
 ไปถึงบ้านปากไห้เหมือนใจจง
 เห็นบัวหลวงบัวชมหน้าชมดอก
 เห็นบัวขาวขาวล้วนนวลละออง
 เห็นสัตบุษผุดพันธุ์ขนบนน้ำ
 เห็นบัวเพื่อนบัวผันสันตะวา
 เห็นผักตบถ้ำเต่าเหล่าสาหร่าย
 ผักกะเจตแพงพวยสลวยลอย
 น้ำก็ใสไหลแลเห็นลึกล้ำ
 บุษบงส่งกลิ่นมารินรว
 แลดูทุ่งทุ่งกว้างว่างวิเวก
 พระสุริยลงลับยุคุนธร

จนเจ็บปวดบุกป่าระอาแสน
 เหมือนแคะแค้นขอตานรำคาญใจ
 ใครแปลกหน้าขึ้นไปมิใคร่ได้
 ด้วยกลัวภัยเจ็บไข้ที่ร้ายแรง
 ก็ขายให้พวกจีนพอสิ้นแขวง
 เป็นสองแห่งทั้งตลาดไม้ชาดทุน
 ที่ค้างซึ่งบาญชีคิดสีหุน
 บาญชีนวนเวียนเสมียนตรา
 จะเร่งให้เร็วรัดก็ขัดขวาง
 จะไว้วางใจใครก็ไม่ลง
 ทั้งสองด่าล่องเลือนจนเพื่อนหลง
 แล้วกววออกทุ่งเทียวมุ่มมอง
 ช่างามงอกนับแสนดูแน่นหนอง
 เหมือนบัวทองที่กระดางสำอองตา
 เหมือนจะรำเรียกชวนให้วนหา
 เอามือคว้าฉวยจุก็หลุดลอย
 ปลายก็ว่ายเวียนวนปนปุ่หอย
 ปลายน้อยน้อยแอบแฝงกับแพงพวย
 ปลายก็ล่ำว่ายกระดืบนำหีบฉวย
 หอมระหวายโหยหาให้อาวรณ์
 เห็นทิวเมฆกลุ่มเกลื่อนเลื่อนสลอน
 พระจันทร์จรเจ็ดค่ำเป็นสำคัญ

เห็นพระจันทร์วางแห่วงตะแกงเหนือ
 พระอังคารเข้าเรียงเคียงพระจันทร์
 ถูกขตาราตีผู้ไฟ
 เพราะพระจันทร์จรสบพบอังคาร
 ถ้าผู้ชายทายว่าคู่อยู่ข้างเหนือ
 ไม่สู้มีสัจจนเป็นพลเรือน
 ถ้าผู้หญิงทายว่าคู่อยู่ทิศใต้
 มีวงแวพรวพร่างเหมือนหางยูง
 ในตำราว่าจะข้าสักระดือนครั้ง
 ตำราหนึ่งทายว่ามาแต่ไกล
 รู้สียไตรเพทวิเศษสุด
 ตำราทายหลายอย่างในทางความ
 แต่ตัวเราเปล่าดายไม่หมายคู่
 ไม่ประสงค์จงใจที่ไหนเลย
 เป็นหมอดูรู้สิ้นทั้งดินฟ้า
 หากพระเดชพระคุณหนุนประทั้ง
 ใครไม่รู้ดูน่าจะผาสุก
 ถ้าเงินทองกองเล่นเหมือนเช่นดิน
 นิสุดแสนแสนขัดเหี่ยวลัดทุ่ง
 ไม่ได้พบบ้านเรือนเพื่อนสหาย
 ที่สุพรรณบุรีก็มีมาก
 เราชั่วดีมีอยู่เขารูแหว

เหมือนรูปเรอลอยขวางนางสวรงค์
 ดำรานันม้อยแต่บุราณ
 ว่าจะได้คู่ชมภิรมย์สมาน
 ไม่ช้านานกำหนดพอมดเดือน
 เป็นวานเกรือมิตรสหายละม้ายเหมือน
 จะมีเพื่อนมิตรรักช่วยชักจูง
 ท่านผู้ใหญ่อุปถัมภ์คำให้สูง
 หวังเพื่อนฝูงพี่น้องจะต้องใจ
 คงเป็นหนึ่งมั่นคงอย่าสงสัย
 มิใช่ไพร่เชื่องวงศ์เป็นพงศ์พราหมณ์
 แล้วถือพุทธศาสนาภาษาสยาม
 เห็นจะงามข้างสักคู่ไม่รู้เลย
 เป็นหมอดูรู้แยกคายทายเฉยเฉย
 เพราะว่าเคยคิดผิดเหมือนติดตั้ง
 ยังไม่พาตัวลอยกลับดอยหลัง
 มีรับสั่งโปรดมาให้หากิน
 แต่ความทุกข์เหมือนไฟอยู่ในหิน
 ไม่ทำกินเลยให้ยากลำบากกาย
 คำแล้วรุ่งแรมไปน่าใจหาย
 หักกลืนอายุก็ไม่มีมาวิแว
 หักสองฟากพันเผื่อลวันเชือดแหว
 ผิดเสียแล้วแลดูแต่หุตา

เทียวเรียกเงินรายค้ำก็ขวางขัด
 เขาทำบุญสุนทานชวนกันมา
 มีเรือแห่แลงตามบ้านนอก
 แต่งประกวดอวดงามกันตามมี
 แล้วให้วัดบ้าน่าสนุก
 มาประชุมกันทั่วพวกรวเมือง
 เดือนสิบสองขึ้นเจ็ดค่ำเคยสำเหนียก
 เป็นพวกพวกหญิงชายสบายใจ
 ครั้นพลบค่ำย่าแสงพระสุริยศรี
 วิเวกโหยโหยให้อาลัยลาญ
 บ้างร้องส่งปีพาทย์ระนาดฆ้อง
 มโหรีเรื่อยเรื่อยจำครัน
 ได้ฟังเสียงเอียงหูแล้วดูหน้า
 แม้เคยร้องสักว่าวิญญานยวน
 พบแต่พวกผู้นอกอกดินดาษ
 ถ้าพบพวกเรามั่งจะพรั่งพรู
 เคยบอกบทสักวานิจาเอ๋ย
 ถ้าเหาะได้จะไปพามาเดี๋ยวนี้
 จะบอกบทบุชาวัดป่าบ้าง
 โอ้อจใจไม่พบประสบนวล
 จะดูดาวดาวก็เคลื่อนเดือนก็คล้อย
 เหมือนแลลบัปัทมราทุกราตรี

จนพระสงฆ์ทุกวัดออกวรราชา
 บ้างศรัทธาทอดกรูด้วยยินดี
 ผู้หญิงออกพายเรือใส่เสื้อสี
 ดูกดีตามเทศประเทศเมือง
 ที่ความทุกข์ร้อนทดค่อยปลดเปลื้อง
 ดูแน่นเนื่องแนวน้ำออกคล่าไป
 มาพร้อมเพรียงประทับท่าเคยอาศัย
 ไม่มีภัยแผ้วพันพวกคนพาล
 พวกนางร้องเพลงวังเวงหวาน
 เสียงประสานแข่งแซ่ร้องแกกกัน
 เสียงหนอดหน่องโหม่งเหม่งเพลงชั้นชั้น
 หึงโอดพันไพละเสนาะนวล
 สำคัญว่าเสียงนุชที่สุดสงวน
 คิดว่าชวนกันร้องเที่ยวมองดู
 นึกอนาถน่าจิตคิดอดสู
 ไม่ต้องดูปากเขาของเรามี
 ทุกคืนเคยปรีดีเปรมเกษมศรี
 จะให้มีสักวาที่หน้าจวน
 ให้สว่างอารมณ์เมื่อลมหวาน
 ใครจะชวนขึ้นใจก็ไม่มี
 ต่างเลือนลอยลับฟ้าในราตรี
 ไม่รู้ที่ที่จะขึ้นสักคืนวัน

ครนรุ่งแจ้งแสงทองขึ้นส่องฟ้า
 เป็นวันพระแปดค่ำที่สำคัญ
 ชวนกันลงนาวาแล้วคลาเคลื่อน
 อิกกระทีกกกก้องท้องนที
 กระทั่งถึงวัดป่าพระอวาส
 เอารูปเทียนบุปผาสุมาลัย
 หันน้อมสวเฒ่าแก่ออกแออัด
 ต่างเคารพนบประนมแล้วก้มกราบ
 ที่ศรัทธาจริงจริงกึ่งนั่งแน่ว
 ที่หนุ่มสาวคราวรุ่นจุนคนอง
 ที่กลางคนปรารดนาจะหาญ
 ไปเกิดไหนขอให้พบประสบกัน
 บ้างปรารदनารูปงามทราชมสวาท
 ขอให้ยศศักดิ์สูงชันรุ่งเรือง

ครั้นให้วพระเสร็จสรรพค่านับน้อม
 บ้างเที่ยวชมวัดวาป่าเลไลยก์
 สังเกตดูทิวองค์ทรงสถฐาน
 ฝาผนังพังผุดครุกระ
 พระวัดป่าเลไลยก์นี้ใครสร้าง
 เป็นพระบันปัดทองของบุราณ
 พระพาหาขวาช้ายหลายหัก
 ห้อยพระชงฆ์ลงเรียบระเบียบดี

ต่างตันทาแต่งอวดกันกวดขัน
 บ้างจัดสรรค์เครื่องบูชาบรรดามี
 ออกกลุ่มเกลื่อนนัยต์เยียดกันเสียดสี
 จำเพาะมีลำคลองล่องเข้าไป
 ประชาชาติมีจิตคิดเลื่อมใส
 ก็ตั้งใจอบหัตถ์น้อมสการ
 ครั้นถึงวัดเข้าไปในวิหาร
 บ้างอธิษฐานตามในน้ำใจปอง
 เหมือนดวงแก้วแก้วใสไม่มีหมอง
 คอยมุ่งมองปรารดนาจะหากัน
 ให้ได้อยู่ร่วมห้องประคองขวัญ
 ร่วมสรวรรค์ร่วมพินานร่วมบ้านเมือง
 ให้ผูกผาดผัวผ่องละอองเหลือง
 ให้สื่อเลื่องอำนาจทุกชาติไป
 สะพรังพร้อมรายเรียงเคียงไสว
 บ้างกราบไหว้เวียนวงชมองค์พระ
 สูงประมาณเจ็ดวาสารุสะ
 เอาปูนปะปิดไว้พอได้การ
 ดุกร้างโรยร่านาสงสาร
 เห็นจะนานหนักหนากว่าร้อยปี
 วงพระพักตร์ทองหมองไม่ผ่องศรี
 แล้วก็มีลิงข้างข้างละตัว

ช้างหมอบม้วนวงจ้วงจอบอยู่
 ฝนผนังหลังคาก็น้ำกล้ว
 พวกข้าพระวัดนั้นก็มอยู่
 จนวัดวารกร้อออกไป
 โศกกระสุนมูลมากเหมือนขวากทั้ง
 มั่นนำเอาเลขวัดมามัดโบย
 ถ้าเรามีวาสนาจะมาสร้าง
 เดียวจนเต็มที่ไม่มีทุน
 เป็นศรัทธาตัวเต่าเหมือนเขาว่า
 เป็นศรัทธาแทงถั่วทั้งผิวเมื่อย
 ไปเบื้องหน้าเห็นว่าอวาสน
 โอ้สงสารวัดป่าจะราร้าง
 เดชะบุญเราได้มาไต้หวัน
 ด้วยเป็นพระแต่บุราณนานเต็มที
 แต่ก่อนเป็นบ้านเมืองเรืองเณรแก้ว
 เมื่อบวชอยู่วัดป่ากับอาจารย์
 เมื่อครั้งเป็นหนุ่มแน่นแสนกระสัน
 เป็นต้นเรื่องแรกเริ่มเดิมเสภา
 แต่ปางก่อนเมืองนี้มีกษัตริย์
 คือน้องท้าวอุทองครองสุพรรณ
 เห็นเชิงเทินเนินวังยังปรากฏ

ลิงก็ชُرวิ่งผิงขึ้นท่อมหัว
 ฝนก็ร่วรดอาบเป็นคราบโคล
 ไม่เหลียวดูพระบั้งไปข้างไหน
 ไม่มีใครตากดวงจิ้งรังโรย
 ยอกผู้หญิงร้องกรีดเสียงหวีดโหยย
 ไม่เก็บโกยเกี่ยจรร้านในการบุญ
 มิให้ร้างรกเรือจะเกือหนุน
 จะทำบุญก็เสียดายหมายมีเมื่อย
 นักศรัทธาแล้วก็หายละลายเสีย
 เกี่ยหัวเบียดกันในมุ้งจนรุ่งราง
 จะเป็นทอดนอยห่มเสื่อสา
 ใครจะสร้างสืบไปก็ไม่มี
 เหมือนได้พบพานองค์พระชินศรี
 ย่อมเป็นทนต์บดลีลอานาน
 อันเลิศแล้วเสภาเชื่อว่าซาน
 เทศน์กุมารมัทรีมีวิชา
 ไปติดพันพินนอยละห้อยหา
 ทั้งวัดป่าก็ยังมืที่สำคัญ
 ผ่านสมบัติปรีดีเปรมเกษมสันต์
 ท่านเล่ากันเนืองเนืองเรื่องก็มี
 ชนบทชอบเขตบ้านเศรษฐี

ภูมิประเทศเขตชั้นที่ทุกวันนี้
 พระเจดีย์วิหารบูรณสร้าง
 หังพาราอาภัพัยัระยา
 นำสงสารเมืองสุพรรณทุกวันนี้
 สุดจะรำคำเปรียบเทียบภิปราย
 เหมือนหนึ่งเล่นหมากรุกสนุกจิต
 กล่าวแต่พอเบียดเสียดละเมียดละมุน
 ถ้าหายบคายคำไหนอภัยโทษ
 จบนิราศรำเรื่องเมืองสุพรรณ

กลายเป็นที่ทองนาป่าระกำ
 ก็โรยร้างร่วงหุบสนูปดัมภ์
 สุดจะรำเรื่องว่าน่าเสียดาย
 ห่มม่นนกกามากยากก็หลาย
 กลิ่นน้ำลายติดคอแล้วพ้อคุณ
 เดินไม่คิดก็จะเสียเบี้ยหน้าขุน
 จงการญ้อยคำที่รำพัน
 อย่าซึ่งโกรธบทกลอนช่วยผ่อนผัน
 คิดไม่ทันก็อย่าว่าฉันบ้าเลย.

จบนิราศเมืองสุพรรณแทน

มี เสนียน สมักรสามารถแคล
 แต่ง แต่จนเจียรจร
 ถวาย ตามทุกข้ออาทร
 พระนอ้งยาท้าว

เกลากล่อน กล่าวแฮ
 จบด้าว
 ทนทเวศ ถวิลญา
 ดีด้อยทางแดง ฯ

018009

018009

018009

พิมพ์ที่โรงพิมพ์พระจันทร์ ถนนราชดำเนิน
นายสนั่น บุญยศิริพันธุ์ เจ้าของ พิมพ์
ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๐๔